

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/177)

T. C.

Başvekâlet

2. IV. 1958

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71-708/989

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 25. III. 1958 tarihinde kararlaştırılan «Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası» nın esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Halen Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri kumandanlıklarına bağlı mütaaddit büyük sanai tesisler mevcuttur. Bu meyanda Kara Kuvvetleri emrindeki Ordonat Tamir fabrikaları, Deniz Kuvvetleri Kumandanlığına bağlı Gölçük, Taşkızak ve İskenderun Deniz fabrikaları ve Hava Kuvvetlerinin Kayseri ve Eskişehir İkmal merkezleri (Kayseri ve Eskişehir Tayyere Tamir fabrikaları), Malatya Hava İkmal Merkezi (Malatya Hava Elektrik ve Elektronik Fabrikası) ve Hava Teknik Muayene Kurulu Başkanlığı emrindeki büyük lâboratuvarlar zikredilebilir.

Bütün bu tesisler bilhassa harb ihtiyacı göz önünde tutularak plânlandığı eihetle barış zamanında bunlarda büyük bir kapasite fazlalığı bulunmaktadır. Bu kapasite fazlalığını âtil vaziyette bırakmamak ve hazarda fabrikaların ordu ihtiyaçlarından artan gücünden yurdu faydalanılmak maksadiyle Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalarda kullanılmak üzere Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinden mütedavil sermaye tahsis edilmesini tazammun eden ilişikteki kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Mezkûr fabrikalara mütedavil sermaye ve dışardan sipariş almak üzere salâhiyet verilmesinin mucip sebepleri bilhassa şunlardır :

Fabrikaların fazla kapasitesinden iktisadi kalkınma hareketlerimizde geniş istifadeler sağlanacaktır. Bu tesisleri kurmak için diğer müesseselerin yapacakları yatırımlardan ve sarf edecekleri dövizden iktisat edilecektir. Meselâ Gölçük Deniz Fabrikaları tesislerinden istifade edebilirlerse, İzmit Kâğıt fabrikalarının ve Kocaeli bölgesindeki sanai müesseselerin döküm ocakları, aktü tesisleri, oksijen ve asetilen gibi sanai gazlar için gerekli tesislerin ve bâzı hususi tezgâhları temin ve monte etmelerine lüzum kalmıyacaktır.

Bazan büyük bir sanai müessesemiz veya bunun bir ünitesi tek bir parçanın tamir ihtiyacı dolayısıyla bütün çalışmasını tadil etmek mecburiyetinde kalmaktadır. Birçok hallerde buna mâni olacaktır.

Fabrikaların daha geniş kapasite ile çalışmaları daha çok vatandaşa iş sahası açacağı gibi, harb vukuu halinde iş hacımları birkaç misline yükseline Askerî fabrikalarımızda yetişmiş bir işçi kütlesi hazır bulunacaktır.

Fabrikalar millî müdafaa ihtiyaçları dışında iş yapmakla yalnız millî ekonomiye hizmet etmiş olmakla kalmıyacaklar aynı zamanda kendileri de daha ekonomik çalışabileceklerdir. Zira bu suretle tesislerin amortisman paylarının ve umumi masrafların bir kısmı mütedavil sermaye işlerinden elde edilen kârla karşılanacaktır.

Yukarda arz olunan mülâhazalarla hazırlanan kanun lâyihası 1 neî maddesinin 3 nü fıkрасında; «Mütedavil sermaye verilen fabrikaların müdürlükleri millî müdafaa hizmetlerini haleldar etmemek üzere tesbit edilecek esaslar dairesinde, Umumi Muvazeneğe dâhil dairelerle mülhak bütçeli idarelerden, hususi idare ve belediyelerden, İktisadi Devlet Teşekküllerinden ve sermayesinin yarısından fazlasına Devletin iştirak ettiği müesseselerden siparişler almaya ve bu siparişler dolayısıyla her türlü ticari muamelelere girişmeye yetkilidir.» denilmektedir. Bu hükümde belirtildiği veçhile alınacak siparişlerin, fabrikaların ordu ihtiyaçları için yapacakları görevlerin muntazaman ve vaktinde ifa olunmasına hâlel getirmemesi şarttır. Diğer taraftan hususi şahısların münferit siparişleriyle fabrikanın işgal edilmemesi ve her hangi bir yolsuzluğa meydan verilmemesi için fabrikalara yalnız Umumi Muvazeneğe dâhil dairelerle mülhak bütçeli idarelerden, hususi idare ve belediyelerden ve Devletin sermayesinin yarısından fazlasına iştirak ettiği müesseselerden sipariş almak salâhiyeti tanınmıştır. Yalnız seri halinde imal ve istihsal olunan şeylerin; (Oksijen, karbondioksit, azot gibi sımai gazlar v.s.) satışı ile Millî Müdafaa Vekâletinin hususi müsaadesi bulunan hallerde, hususi şahıslarla da muamelâta girişebilmesi için 4 nü ve 5 neî fıkralara istisnai hükümler konulmuştur.

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalardan Millî Müdafaa Vekâletince lüzum görülenlere ceman (5) milyon liraya kadar bu vekâlet bütçesinden mütedavil sermaye tahsis olunur. Filhakika Kara Kuvvetleri Kumandanlığına bağlı 14 Ordonat Tamir Fabrikasının ve yukarda zikredilen Göleük, Taşkızak, İskenderun Deniz fabrikalarının ve Hava Kuvvetleri emrindeki fabrikaların mütedavil sermaye miktar ve iş kapasitelerine göre verimli surette çalışabilmeleri için asgari bir meblâğa ihtiyacolduğu yapılan tetkikler neticesinde anlaşılmış bulunmaktadır.

Lâyihanın 1 neî maddesinin 2 neî fıkrası mucibince, fabrikalara verilecek mütedavil sermaye 1958 malî yılı Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinden ödenecektir.

Lâyihanın 2 neî maddesinde, Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinin ilgili tertiplerine mütedavil sermaye olarak konulan tahsisat iş kapasitesine göre, muhtelif fabrikalar arasında taksim suretinin tâyini Millî Müdafaa Vekâletine bırakılmıştır.

Fabrikaların mütedavil sermaye işlerine mütaallik hesap ve muamelâtında Divanı Muhasebat vizesine ve Muhasebei Umumiye Kanununa tâbi tutulması bu müesseselerin kazanç sağlama gayretlerini tahdidedeceği gibi Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile tahdidedilmeleri de işlerin seyyal bir şekilde yürütülmesine mâni olacağı göz önüne alınarak mütedavil sermaye ile devir olunacak muamelelerin Divanı Muhasebat vizesine, Arttırma, Eksiltme ve Muhasebei Umumiye kanunları hükümlerine tâbi tutulmamaları 3 nü madde ile temin edilmiştir.

Fabrikaların fazla kapasiteleriyle yapabilecekleri işler hakikatı halde bu fabrikalara tahsisi istenilen mütedavil sermaye miktarlarından çok daha yüksek olduğu muhakkak olmakla beraber, işin başında fabrikalara bu tahsisatın tevdiî büyük bir malî külfeti mucibolduğu gibi fabrikaların da daha işin başında bu kadar geniş bir sahada faaliyete geçemeyeceği sebebiyle, kanuna şimdilik (5) milyon liralık bir meblâğ dercedilmiş ve fakat ileride işlerin genişliyeceği göz önüne alınarak lâyihanın 4 nü maddesinde, mütedavil sermayenin işletilmesinden hâsil olan kârlar, mütedavil sermaye yekûnu (10) milyon liraya baliğ oluncaya kadar bu sermayeye ilâve edileceği ve bu miktar tecavüz edildikten sonra malsandığına teslim ve emvali umumiyeye irat kaydolunacağı derpiş edilmiştir.

Fabrika müdürlüklerinin zaman zaman ellerindeki mütedavil sermayenin en büyük kısmını malzeme ve işe yatırmış olacakları ve böyle bir zamanda kendilerine mühim bir sipariş vâkı ol-

duğu takdirde, bu yeni sipariş için paraya ihtiyaçları olacağı düşünülerek kendilerine bankalar tarafından kredi açılmasına mezuniyet verilmesi düşünülmüş ve bu husus lâyiha'nın 5 nci maddesinde derpiş edilmiştir.

Tahsis edildikleri hizmet ve yerlerde kullanıldıktan sonra işe yaramaz hale gelen malzeme ve araçlardan fabrika ambarlarında mevcut olanların bedeli mukabili mütedavil sermayeye devredilerek, mütedavil sermaye hesabından yapılan işlerde kullanılması veya bu hesaptan satılması hususu onarım kudretini artırmak maksadiyle lâyiha'nın 7 nci maddesinde derpiş edilmiştir.

Lâyiha'nın 8 - 10 ncu maddelerinde işletme masrafları, umumi masraflar ve amortisman payları bakımından mütedavil sermaye ile umumi bütçe arasındaki münasebetler tanzim olunmuştur.

Bugün her üç fabrikanın memur ve işçi kadrosu bütçe imkânlarına bağlı olarak asgari haddelerde tutulmuştur. Bu personele daha fazla iş yüklemek imkânsızdır. Bu mütalâa ile fabrika genel müdürlüklerine mütedavil sermayede çalışmak üzere hariçten personel temini salâhiyeti verilmesi faydalı görülmüştür. Bununla beraber, mütedavil sermaye ile yapılacak işlerin muntazam bir seviyede fabrikalarımıza intikal edemeyecekleri de düşünülerek görülecek lüzum üzerine millî müdafaa personelinin de kısmen mütedavil sermaye işlerinde çalıştırılmalarına cevaz verilmesi, ancak kendilerine cidden fazla bir külfet yüklenecek olan personele bir miktar tazminat verilmesi de göz önünde tutularak her iki husus lâyiha'nın 6 ncı ve 11 nci maddelerinde derpiş edilmiştir. Bilhassa millî müdafaa hizmetleri dışında cazip şartlar bulunarak mesleklerinden ayrılan yüksek mühendis subaylarımızı tatmin etmek yolunda büyük yardımı dokunacak olan bu hususun lâyihaya ithali çok faydalı mütalâa edilmektedir.

Mütedavil sermayenin işletilmesine, hesap usullerine ve alım satım muamelelerine mütaallik hususlar da lâyiha'nın 12 nci maddesinde tesbit olunmuştur.

Kayseri ve Eskişehir Tayyare fabrikalarına mütedavil sermaye verilmesi hakkındaki 3526 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırıldığı 13 ncü madde ile tesbit edilmiştir.

Muvakkat 2 nci madde ile Eskişehir Tayyare Fabrikasına mütaallik muamelelerin bu lâyiha muvacehesinde intibakı derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Lâyiha'nın 14 ve 15 nci maddeleri meriyete ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No: 1/177

Karar No: 36

7 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Kara, Deniz ve Hava kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası ilgili Hükümet mümessillerinin de iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Kanun lâyihasının 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 nci maddeleri mucip sebepleri yerinde mütalâa edilerek aynen kabul edilmiştir.

8 nci madde : Bu kanun lâyihası fabrikaların mevcut boş kapasitelerinden iktisadi sahalarda istifadeyi istihdaf etmektedir. Binaenaleyh esas olan fabrikaların mevcut tesisat, tezgâh, alât ve edevatından faydalanmaktadır.

Fabrikaların halen mevcut boş kapasitelerinden şiddetle ihtiyaç duyulan müesseselerin geniş siparişlerini bir an önce karşılayabilmek için mütedavil sermayenin mümkün olan süratle 10 milyon liraya iblâğı zaruri görülmektedir. Bu maksatla amortisman hisselerinin birinci safhada mütedavil sermayeye eklenmesi mütedavil sermaye işleri için icabederse bu fondan fabrikalara yeni tesisat, tezgâh, alât ve edevat temin imkânı verilmesi mucip sebeplerine binaen «Mütedavil sermaye işleri, fabrikaların mevcut tesisat, tezgâh, alât ve edevatından istifade edilerek yapılır. Yapılan iş için kullanılan tesisat,

tezgâh, alât ve edevata göre hesaplanan amortisman bedeli maliyet fiyatına ilâve edilir. Bu suretle hesaplanan amortisman hisseleri, mütedavil sermayenin 10 milyon liraya iblâğına kadar mütedavil sermaye hesabına geçirilir. Bundan sonraki amortisman hisseleri malsandıklarına yatırılarak emvali umumiyeye irat kaydedilir.

Mütedavil sermaye işleri için lüzumu halinde, mütedavil sermaye hesabından tesisat, tezgâh, alât ve edevat tedarik edilebilir.» şeklinde tadil edilerek kabul edilmiştir.

Madde 9. — Müteferrik işletme masrafları tutarlarının da birinci safhada mütedavil sermaye hesabına geçirilmesi faydalı mütalâa edilerek (Yukarıki) kelimesi yerine (8 nei madde), ikinci bentte tahakkuk ettirildikten sonra (Mütedavil sermayenin 10 milyon liraya iblâğına kadar mütedavil sermaye hesabına ve bundan sonrakilere) ilâve edilerek madde tadilen kabul edilmiştir.

Madde 10. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — Lâyhada adı geçen fabrikaların memleketin iktisadi sahalara da semereli iş yapabilmesi için mütedavil sermaye işlerinde de fiilen çalışacak aylıklı memur ve müstahdemlere verilecek munzam ücret üzerinden ehemmiyetle duran encümen munzam ücreti 50 liradan 500 liraya kadar verilmesi hususunu, 3526 sayılı Kanununun tatbikatındaki verimsizliğinin âmillerinden birisi olduğunu dikkate alarak uygun mütalâa etmiştir.

Madde 12. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 13. — Aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde 1. — Millî Müdafaa emrindeki Askerî fabrikaların geniş boş kapasitelerinin iktisadi sahalara plâse edilmesi için 1958 malî yılı içinde yapmak mecburiyetinde bulunduğu iptidai madde ve munzam tesisat, tezgâh, alât ve edevatı ihtiva eden hazırlık safhasında 1 nei muvakkat madde de derpiş edilen 200 bin liralık bir fonun kifayet etmeyeceği böylece 1959 malî yılı içindeki imalâtının sekteye uğrıyacağı encümenince tēbellür etmiş olduğundan bu fonun 200 bin liradan 500 bin liraya çıkarılmasını, Deniz Kuvvetleri fabrikalarına 400 bin lira, Hava Kuvvetleri fabrikalarına 75 bin lira ve Kara Kuvvetleri fabrikalarına da 25 bin liraya çıkarılması uygun görülmüştür.

Muvakkat madde 2. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reislige sunulur.

Millî Müdafaa Encümeni Rs.	M. Muharriri
Nevşehir	Erzurum
Z. Üner	O. A. Hocagil
Kâtip	
Kocaeli	Elâzığ
Ö. Cebeci	C. Dora
	İmzada bulunamadı
Elâzığ	İstanbul
İ. H. Talay	N. Ataç
İstanbul	Yozgad
A. F. Cebesoy	İ. H. Tunaboylu

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/177

Karar No. 37

25 . IV . 1959

Yüksek Reislige

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair olan kanun lâyihası encümenimizde alâkalı vekâletler temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın mucip sebepleri ve Hükümet mümessilleri tarafından verilen izahat yerinde görülmüş ve lâyihanın 1-13 ncü maddeleri ile

muvakkat 2 nei ve 14, 15 nei maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Ancak 1958 malî yılı sona ermiş ve 1959 yılı bütçesi de kabul edilerek meriyet mevkiine girmiş olduğundan mevzuubahis fabrikalara lüzumlu sermayenin temini için Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinde yapılması icabeden münakaleleri tanzim maksadiyle muvakkat birinci

madde tadilen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye Encümeni Reisi

M. M.

Bursa

Bursa

K. Yılmaz

M. Kayalar

Kâtip

Manisa

Amasya

S. Akdağ

H. Koray

Çorum

Kars

C. Köstekçi

O. Yeltekin

İmzada bulunamadı

Kırklareli

Konya

A. Sakman

H. Â. Keymen

Kocaeli

Malatya

Ö. Cebeci

M. Z. Tulunay

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No: 1/177

Karar No: 144

11 . VI . 1959

Yüksek Reisliğe

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 2 Nisan 1958 tarihli ve 71-708/989 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Millî Müdafaa ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Millî Müdafaa ve Maliye vekâletleri salâhiyetli mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde mufassalan arz ve izah edilen mucip sebeplere istinaden Millî Müdafaa Vekâletine bağlı kuvvetler emrinde bulunan fabrikaların barış zamanında fazla kapasitelerinin millî sanayimizin gelişmesine yardım edecek makina, alât, yedek parça, gemi ve saire gibi seri halinde siparişi mümkün işleri yapacak çalışmayı sağlayabilmek için bu müesseselere mütedavil sermaye verilmesini temin maksadıyla ihzaf ve sevk edilmiş bulunmaktadır.

Millî Müdafaa ve Maliye encümenlerince bâzı maddeleri tadilen kabul olunan kanun lâyihasının sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyihanın 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nei maddeleri Hükümetin teklifi, 8 nci madde Millî Müdafaa Encümeninin tadili, 9, 10, 11, 12 ve 13 nei maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Millî Müdafaa Encümenince tadilen kabul olunan muvakkat birinci madde, (Fabrikalar mütedavil sermayesi) adıyla yeniden açılacak 773 ncü fasla aktarılacak tahsisatın 411 nei faslın 11 nei (Kara Kuvvetleri) maddesinde tenzil edileceği tasrih ve muvakkat 2 nei maddede yazılı malî yıl 1960 olarak tashih edilmek ve 14 ncü madde şeklen değiştirilmek suretiyle ve lâyihanın 15 nei maddesi ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunan kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reisvekili	Mazbata M.	Kâtip
Muğla	İzmir	Diyarbakır
N. Özsan	B. Bilgin	M. H. Ünal
Afyon K.	Afyon K.	Afyon K.
R. Çerçel	N. Topcuoğlu	M. Â. Ülgen
Antalya	Bolu	Çorum
K. Akmanlar	S. Bilir	H. Bulgurlu
Çorum	Denizli	Diyarbakır
Y. Gürsel	A. R. Karaca	H. Turgut
Eskişehir	İsparta	İstanbul
M. Başkurt	T. Tığlı	N. Karşan
İstanbul	İzmir	Kastamonu
N. N. Yücel	D. Akbel	M. İslâmoğlu
Nevşehir	Rize	Sinob
N. Önder	H. Agun	Ö. Özen
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
İ. Şener	T. Alpaya	H. Timur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı fabrikalardan Millî Müdafaa Vekâletince lüzum görülenlere ceman (5) milyon liraya kadar bu Vekâlet bütçesinden mütedavil sermaye tahsis olunur.

Bu mütedavil sermaye, Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinde açılacak bir fasıldan ödenir.

Mütedavil sermaye verilen fabrikaların müdürlükleri; millî müdafaa hizmetlerini haleldar etmemek üzere tesbit edilecek esaslar dairesinde, Umumi Muvazeneye dâhil dairelerle mülhak bütçeli idarelerden, hususi idare ve belediye-lerden, İktisadi Devlet Teşekküllerinden ve sermayesinin yarısından fazlasına Devletin iştirak ettiği müesseselerden siparişler almaya ve bu siparişler dolayısıyla her türlü ticari muamelelere girişmeye yetkilidir.

Mütedavil sermaye hesabından seri halinde çok miktarda imal ve istihsal olunan eşya yerli ve yabancı hakiki ve hükmi şahıslara toptan satılabilir.

Yukardaki 4 ncü fıkranın şümulü dışında kalan işlerde; hakiki ve hükmi şahısların üçüncü fıkraya dâhil olmıyan siparişleri, Millî Müdafaa Vekâletinden mahsus bir müsaade alındığı takdirde kabul edilebilir.

MADDE 2. — Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinin ilgili tertiplerine mütedavil sermaye için konulan tahsisat, lüzum görülen fabrikalara mezkûr Vekâletçe ihtiyaç nispetinde tevzi olunur.

MADDE 3. — Mütedavil sermaye muameleleri 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Arttırma, eksiltme ve ihale Kanunu hükümlerine ve Divanı Muhasebatın vizesine tâbi değildir. Ancak, mütedavil sermaye ile yapılan işlerden mütevellit irat ve masraflar için malî yılın hitamından itibaren nihayet dört ay içinde bir bilânço tanzim edilerek Divanı Muhasebata ve Maliye Vekâletine tevdi olunur. Bu bilânçolar, Divanı Muhasebatça ve Maliye Vekâletince muvakkaten tâyin edilecek mütehassis murakıpler tarafından kayıtlara ve evrakı müsbiteye tatbik edilmek

MILLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kara, Deniz ve Hava kuvvetlerine bağlı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümet teklifinin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümet teklifinin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümet teklifinin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kara, Deniz, ve Hava Kuvvetlerine bağılı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair Kanun

MADDE 1. — Lâyihanın 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Lâyihanın 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Lâyihanın 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağılı fabrikalara mütedavil sermaye tahsisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. M. E.

suretiyle nihayet bir ay içinde tetkik edilir. Neticeye göre düzenlenecek raporlar bilânço ve evrakı müsbiteleriyle birlikte Divanı Muhasebata verilir.

MADDE 4. — Mütedavil sermayelerin işletilmesinden hâsıl olan kârlar, mütedavil sermaye yekûnu (10) milyon liraya baliğ oluncaya kadar bu sermayeye ilâve edilir. Bu miktara baliğ olduktan sonra artanı mal sandığına teslim ve emvali umumiyeye irat kaydolunur.

MADDE 5. — Kara, Deniz ve Hava kuvvetlerine bağlı fabrika müdürlükleri; mütedavil sermaye işlerinin tedviri için miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek hadler dâhilinde millî banka ve müesseselerden kredi almaya ve bu bankalar nezdinde borçlu hesap açtırmaya mezundur.

MADDE 6. — Fabrikaların esas kadrolarındaki işçiler mütedavil sermaye işlerinde çalıştırıldıkları takdirde bunların çalışma saatlerine ait ücret ve primlerle mütedavil sermaye işleri için esas kadroya ilâveten alınacak işçilere yapılacak her türlü tediyeler ve masraflar mütedavil sermayeden ödenir.

MADDE 7. — Tahsis edildikleri hizmet ve yerlerde kullanıldıktan sonra işe yaramaz hale gelen malzeme ve araçlardan fabrika ambarlarında mevcudolanların mütedavil sermayeye bedeli mukabilinde devredilerek mütedavil sermaye hesabından yapılan işlerde kullanılması veya bu hesaptan satılması caizdir.

Mütedavil sermayeye devredilecek eşyanın değerleri mahallin en büyük mal memuru veya tevkil edeceği kimse ile biri fabrikalardan olmak üzere fabrikanın bağlı bulunduğu kuvvet kumandanlığının tanzif edeceği iki mütehasıstan mürekkep üç kişilik bir heyet tarafından günün piyasa rayıçlarına göre tesbit edilir.

MADDE 8. — Mütedavil sermaye işleri, lüzumu halinde fabrikaların mevcut tesisat, tezgâh, alât ve edevatından istifade edilerek yapılabilir. Bu takdirde yapılan iş için kullanılan tesisat, tezgâh, alât ve edevata göre hesaplanan amortisman bedeli maliyet fiyatına ilâve edilir. Bu suretle hesaplanacak amortisman hisseleri

MADDE 4. — Hükümet teklifinin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümet teklifinin 5 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümet teklifinin 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümet teklifinin 7 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Mütedavil sermaye işleri, fabrikaların mevcut tesisat, tezgâh, alât ve edevatından istifade edilerek yapılır. Yapılan iş için kullanılan tesisat, tezgâh, alât ve edevata göre hesaplanan amortisman bedeli maliyet fiyatına ilâve edilir. Bu suretle hesaplanan amortisman hisseleri, mütedavil sermayenin 10 mil-

Mal. E.

B. E.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Lâyihanın 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Lâyihanın 6 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Lâyihanın 7 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Lâyihanın 8 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millî Müdafaa Encümeninin 8 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. M. E.

sene nihayetinde mütedavil sermaye hesabından malsandıklarına yatırılarak emvali umumiyeye irat kaydedilir.

MADDE 9. — Mütedavil sermaye işlerine aidolup yukardaki maddede yazılı olmıyan işletme masrafları, umumi bütçe işlerinden ayrılmak kabil olduğu takdirde, mütedavil sermaye hesabından ödenir.

Bu ayırmanın kabil olmadığı hallerde bu nevi işletme masrafları bidayette umumi bütçeden verilmekle beraber bilâhara mütedavil sermaye hesabından yapılan işlere mukabil masraflardan bir hisse hesap ve tahakkuk ettirilerek mütedavil sermayece malsandıklarına yatırılır ve emvali umumiyeye irat kaydolunur.

MADDE 10. — Mütedavil sermaye işleri için fabrika müdürlükleri merkez teşkilâtına ait masraflarla ücretlerden ve idare masraflarından hisse ayrılmaz. Ancak muhtelif teknik bürolarda, atelyelerde veya lâboratuvarlarda yapılan mütedavil sermaye işleri için yalnız işin yapıldığı teknik büro, atelye veya lâboratuvara ait teşkilât ve idare masraflarından nispi bir hisse hesap ve mütedavil sermaye işlerinin maliyet fiyatına ilâve edilir ve bu hisseler tutarı sene nihayetinde mütedavil sermaye hesabından malsandıklarına yatırılır.

MADDE 11. — Mütedavil sermaye işlerini yürütmek için tertiplenecek kadrolara ait hizmetler Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri kumandanlıkları kadrolarındaki personele ve Maliye teşkilâtına dâhil memurlara ek görev olarak verildiği takdirde kendilerine döner sermayeli işin gelirlerinden ödenmek üzere ayda 30 liradan 300 liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 12. — Mütedavil sermayenin işletilmesine, hesap usullerine, alım ve satım muamelelerine ait hesaplar Maliye ve Millî Müdafaa Vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

yon liraya iblâğına kadar mütedavil sermaye hesabına geçirilir. Bundan sonraki amortisman hisseleri mal sandıklarına yatırılarak emvali umumiyeye irat kaydedilir.

Mütedavil sermaye işleri için, lüzumu halinde, mütedavil sermaye hesabından tesisat, tezgâh, alât ve edevat tedarik edilebilir.

MADDE 9. — Mütedavil sermaye işlerine aidolup 8 nci maddede yazılı olmıyan işletme masrafları, umumi bütçe işlerinden ayırmak kabil olduğu takdirde, mütedavil sermaye hesabından ödenir. Bu ayırmanın kabil olmadığı hallerde bu nevi işletme masrafları bidayette umumi bütçeden verilmekle beraber bilâhara mütedavil sermaye hesabından yapılan işlere mukabil masraflardan bir hisse hesap ve tahakkuk ettirilerek mütedavil sermayenin 10 milyon liraya iblâğına kadar mütedavil sermaye hesabına ve bundan sonrakiler mütedavil sermayece mal sandıklarına yatırılır ve emvali umumiyeye irat kaydolunur.

MADDE 10. — Hükümet teklifinin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Mütedavil sermaye ile çalışan fabrikalarda ve bunların merkez teşkilâtında plânlama, işletme ve teknik muhasebe, aynı zamanda mütedavil sermaye işlerinde fiilen çalışan aylıklı memur ve müstahdemlere, mütedavil sermaye gelirinden ödenmek üzere, 50 liradan 500 liraya kadar munzam aylık ücret verilir.

MADDE 12. — Hükümet teklifinin 12 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. E.

B. E.

MADDE 9. — Lâyihanın 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Lâyihanın 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Lâyihanın 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Lâyihanın 12 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümetin 12 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 13. — Kayseri ve Eskişehir Tayyare fabrikalarına mütedavil sermaye verilmesi hakkındaki 28 Haziran 1938 tarihli ve 3526 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1958 yılı Muvaazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretleli cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti kısmının (411 nei harb malzemesi, teçhizat ve tahkimat umumi masrafları) faslından 200 000 lira düşülerek (A/2) işaretleli cetvelin aynı vekâlet kısmının sonunda (Fabrikalar mütedavil sermayesi) adıyla yeniden açılan 773 neü faslın 11 nei «Kara Kuvvetleri» maddesine 10 000, 12 nei «Hava Kuvvetleri» maddesine 10 000 ve 13 neü «Deniz Kuvvetleri» maddesine 180 000 lira fevkalâde tahsisat olarak aktarılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 2. — 3526 sayılı Kanun hükümleri dairesinde tesis olunan Kayseri ve Eskişehir Tayyare fabrikaları mütedavil sermayelerine ait muameleler Kayseri ve Eskişehir Hava İkmal merkezleri Genel müdürlüklerince 1958 malî yılı başından itibaren bu kanun hükümleri dairesinde yürütülür.

MADDE 14. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 15. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri me-murdur.

25 . VIII . 1958

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili <i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili <i>Dr. N. Gedik</i>	Hariciye Vekili <i>F. R. Zorlu</i>
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>

M. M. E.

MADDE 13. — Hükümet teklifinin 13 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1958 yılı Muvaazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretleli cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti kısmının (411 nei harb malzemesi, teçhizat ve tahkimat umumi masrafları) faslından 500 000 lira düşülerek (A/2) işaretleli cetvelin aynı Vekâlet kısmının sonunda (fabrikalar mütedavil sermayesi) adıyla yeniden açılan 773 neü faslın 11 nei «Kara Kuvvetleri» maddesine 25 000, 12 nei «Hava Kuvvetleri» maddesine 75 000 ve 13 neü «Deniz Kuvvetleri» maddesine 400 000 lira fevkalâde tahsisat olarak aktarılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümet teklifinin muvakkat 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hükümet teklifinin 14 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümet teklifinin 15 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Nafia Vekili <i>T. İleri</i>	Ticaret Vekili ve Sanayi V. V. <i>A. Aker</i>
Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsman</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili —————
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Yırcalı</i>	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

Mal. E.

MADDE 13. — Lâyihanın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1959 Muva-
zenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli
cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti kısmının (411
nci Harb malzemesi teçhizat ve tahkimat umum
masrafları) faslından 200 000 lira düşülerek
(A/2) işaretli cetvelin aynı vekâlet kısmının
sonunda (Fabrikalar mütedavil sermayesi) adiy-
le yeniden açılan 773 ncü faslın 11 nci (Kara
Kuvvetleri) maddesine 10 000, 12 nci (Hava Kuv-
vetleri) maddesine 10 000 ve 13 ncü (Deniz
Kuvvetleri) maddesine 180 000 lira fevkalâde
tahsisat olarak aktarılmıştır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Lâyihanın 2
nci muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Lâyihanın 14 ncü maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Lâyihanın 15 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — 1959 malî yılı
Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1)
işaretli cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti kısmı-
nın (411 nci harb malzemesi, teçhizat ve tahki-
mat umumi masrafları) faslının 11 nci kara
kuvvetleri maddesinden (500 000) lira düşüle-
rek (A/2) işaretli cetvelin aynı vekâlet kısmı-
nın sonunda; (Fabrikalar mütedavil sermayesi)
adiyle yeniden açılan 773 ncü faslın 11 nci;
«Kara Kuvvetleri» maddesine 25 000, 12 nci;
«Hava Kuvvetleri» maddesine 75 000 ve 13 ncü;
«Deniz Kuvvetleri» maddesine 400 000 lira fev-
kalâde tahsisat olarak aktarılabilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — 3526 sayılı Ka-
nun hükümleri dairesinde tesis olunan Kayseri
ve Eskişehir Tayyare fabrikaları mütedavil ser-
mayelerine ait muameleler Kayseri ve Eskişehir
Hava İkmal Merkezleri Genel Müdürlüklerince
1960 malî yılı başından itibaren bu kanun hü-
kümleri dairesinde yürütülür.

MADDE 14. — Bu kanun neşri tarihinden
itibaren mer'idir.

MADDE 15. — Hükümetin 15 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.